nsor ...

Zensor 10 — voorjaar 2000

Redactioneel

Als de Zensor synoniem is voor Sangha (is dat niet een mooie gedachte?) dan lijkt het daar goed mee te gaan.
In het vorige nummer heeft de redactie Sangha-leden gevraagd iets te vertellen over de rol en de betekenis van de Sangha in het dagelijks leven. Geen eenvoudige opgave, want in alle eerlijkheid: Ik weet het niet. Maar gelukkig hebben een aantal Sangha-leden prachtige en ontroerende bijdragen geschreven, waarin ik veel herken.
Voorts, de twee volgende plaatjes van de Os, onze vaste Haiku-hoek door Henk uit Parijs en een bijdrage van Nico in de vorm van een interview door Ben Claessens. Gretha e-mailde binnenkort naar Nederland te komen. Ook vertelde ze deze keer geen artikeltje voor de Zensor te kunnen schrijven, omdat in Salt Lake City niet zoiets is als een leken- Sangha, vergelijkbaar met de onze. Er is een Sangha van mensen die permanent in het centrum wonen en er zijn leken die een of twee keer per week Zazen beoefenen. Maar dat zijn twee gescheiden werelden die weinig tot niets met elkaar hebben en eigenlijk is (tot voor kort) weinig aandacht besteed aan de lekenpraktijk. Misschien kan onze ervaring van zo'n tien jaar vormgeven aan een leken-Sangha een voorbeeld zijn voor Salt Lake.
Maar vooral wil ik graag laten weten dat na het vertrek van Ilse de redactie weer op volle sterkte is, doordat Ella Gallis ons is komen versterken. Daar zijn we erg blij mee.
Om voor de inhoud van de Zensor niet geheel afhankelijk te zijn van de inspanningen van de redactieleden, wil ik graag de Sangha-

VRIENDEN VAN DE ZENSOR

De Zensor is er voor iedereen! Alle Sangha-leden ontvangen de Zensor gratis en dat willen we graag zo houden. Omdat de nummers steeds dikker worden en we graag vier nummers per jaar willen blijven uitgeven, zijn de kosten die daarmee gepaard gaan aanmerkelijk hoger dan beraamd en het bedrag dat er feitelijk voor staat.
Daarom hebben we bedacht dat Sangha-leden èn ontvangers van de Zensor ons blad kunnen steunen door vrijwillig een bijdrage te storten (zo vaak als je wilt) op

O Sangha, o wonderbaarlijk iets

In het kader van dit themanummer, de rol en betekenis van de Sangha voor de Sangha- leden, heb ik een gesprek gehad met Leo Notteboom. Er viel heel wat over te zeggen en Leo eindigde het gesprek met de mooie woorden: "O Sangha, o wonderbaarlijk iets", hetgeen ik meegeef als titel voor dit artikel.

Kun je me vertellen wat de Sangha voor jou betekent en dan met name in jouw dagelijkse praktijk?

“Ik heb dubbele gevoelens ten aanzien van de sangha die soms behoorlijk tegen elkaar opknotsen. Enerzijds vind ik het oké om ergens bij te horen, zonder dat daar meteen een zwaarwegend lidmaatschap aan verbonden is en zonder dat er zoiets als een wij-gevoel en schootje-zit bij elkaar wordt verwacht. Onuitgesproken heerst er een soort respect voor elkaars eenzaamheid en

dìt verlangen het minst tegemoet gekomen.

Als ik hier rondloop vraag ik me soms af wat ons bindt, wat we met elkaar hebben. Ik ben me bewust dat in dit verlangen het kind in mij opspeelt, hoewel het een algemeen menselijke behoefte is om naar een schouderklopje te verlangen en die geven wij elkaar te weinig binnen de Sangha. "De Sangha is in deze een schrale, koude kikkerachtige navelstaarderige toestand".

Maar misschien is dit wel een consequentie van het hebben van respect voor elkaars een-zaamheid. Je kunt hier zijn zonder dat je opgemerkt wordt.

De betekenis van de Sangha voor mij is eigenlijk een heen en weer zwalken tussen de behoefte met rust gelaten worden èn gezien worden.”

We doen erg ons best om Zen te in-

Voel je weleens dat anderen binnen de Sangha daartoe bijdragen?

"Ja. Ik kan moeilijk omschrijven hoe of waarin, maar ik ervaar dat zeker zo. Ik sta anders in het leven. Ik zit ruimer in mijn jasje dan voorheen en dat is mede beïnvloed door de Sangha, zonder dat ze zich opdringt. Het is er en het is er niet en soms heb ik de neiging om het van me af te slaan."

Maar heb je dan niet vooral last van het beeld dat je hebt van de Sangha?

"Ja, zoiets is het misschien wel. Het kan zijn dat er een discrepantie bestaat tussen het beeld dat ik heb van de Sangha over hoe het zou moeten zijn en de realiteit. Misschien moet ik meer durven te kijken naar wat het is en durven voelen wat het is, zonder weg te lopen. Die neiging heb ik nogal."

O

Als ik naar de Boeddhistische belof-

gedragen. We stellen ons zo exclusief op, waardoor je een beetje verheft boven de ander en dan niet de ander ver weg in een anonieme maatschappij, maar diegene die naast je op het kussentje zit.

Op individueel niveau zijn mensen betrokken, participeren ze in werkgroepen, zetten ze zich in. Maar samen, met elkaar, ja wat zijn we dan? Eigenlijk weet ik niet wat Sangha betekent, althans niet binnen een lekengemeenschap, want in een monastieke gemeenschap is dat duidelijker. Ik denk ook niet dat we het in definities moeten zoeken, maar DOEN in de praktijk. De Sangha is in die zin een ondergeschoven kindje binnen Zen.

Maar wat zien we elkaar? Misschien één keer in de week en soms zie je elkaar jaren niet, dus hoe geef je dan vorm aan de Sangha? Hoe kun je elkaar werkelijk ontmoeten binnen een Sangha, die we zojuist schraal hebben genoemd, die het hoognodige doet om het gaande te hou-

Samen zijn of sangha schijn?

Sangha (Skt.)
Oorspronkelijk verwees deze term naar een klooster-gemeenschap van boeddhistische monniken en nonnen. Later werd het begrip sangha zodanig uitgebreid dat ook leken eronder vielen. In zen betekent de term ook de harmonische verwevenheid van alle schepselen, verschijnselen en gebeurtenissen; met andere woorden, de eenheid en harmonie van boeddhadharma.

(Uit: Het oog slaapt nooit, Dennis Gempo Merzel.)

Het gelaat aanschouwen van de ander vervreemd me zozeer, dat er weinig sprake is van harmonische verwevenheid van alle

De volgende haiku ontvingen we van Jean-Louis

Sneeuwvlokken schieten
in gegeselde onschuld
tegen mijn voorruit

Coeur Sonore

“Ik geef les met mijn leven”

Nico is al vele jaren geestelijk leidsman van Kanzeon Sangha in Amsterdam. Met hem spreken we in het kader van het thema van deze Zensor (de rol van de Sangha) over zijn werk en zijn visie op de zenpraktijk voor leken.

Nico bekleedt een functie om mensen die dat willen, te leiden op het geestelijk pad, in dit geval het zenpad. Het betekent zegt hij zelf "mensen helpen bij hun voortdurende beoefening van zazen". Nico: "De zendo legt daarvoor een programma neer dat kan voldoen aan de voorwaarden om het zenpad volledig te kunnen gaan. Stimulans geven is belangrijk. Ik moedig mensen ook aan regelmatig te komen, de weekeinden te bezoeken, de city - sesshin. Natuurlijk is elke student verantwoordelijk voor de eigen zentraining. Wat we

mij door de jaren steeds helderder geworden. Kennis van traditie en teksten helpt, maar als dat niet gebaseerd is op je eigen leven, kun je beter wat anders gaan doen. Dat inzicht, dat het niets anders is dan dat verwarrende, soms slopende en saaie, soms dramatische bestaan, moet aanwezig zijn."

Binnen de Sangha leven, uiteraard, soms andere ideeën, bijvoorbeeld over het programma, de bestuurssamenstelling. Hoe ga je daarmee om?

"Ik moet voor mezelf scherp voor ogen blijven houden waar het bij de zendo om gaat. Als er wensen optreden bij mensen die van de zendo gebruik maken luister ik daar naar en beoordeel of die een plek kunnen krijgen. Tegelijkertijd moet ik vooral bewaken waar de zendo voor staat. Soms

zendo beperkt blijft, maar ook in het eigen leven beoefend wordt. Daar heb ik een hoge dunk van. Mijn grootste zorg is de toeloop van nieuwe mensen, die is voor het tweede opeenvolgende jaar gering. De vraag is hoe mensen de weg naar de zendo kunnen vinden. Het zou jammer zijn als zen beperkt zou blijven tot onze generatie".

Hoe zie jij, na 20 jaar eigen zenervaring, de ontwikkeling van het zenpad buiten de kloostermuren, in het leven van de leek?
"Het klooster voor zentraining zal er altijd wel zijn maar zentraining kan op elke plaats in de wereld gebeuren, in deze wereld, voor deze wereld. Het boeddhisme heeft vanaf het begin geworsteld met de vraag of het huwelijk en de beroepsarbeid de geestelijke ontwikkeling in de weg staan. Je kunt er ook anders tegen aan kijken en je afvragen wat er spiritueel op tegen is om gehuwd te zijn en een sociaal leven te hebben. Gezin en arbeid worden dan juist de basis van het spirituele leven. Het hoort dus ook bij de

zeggen dan vroeger, maar wat we beoefenen is iets kostbaars".

Is het misschien de tragiek van de zenleraar dat hij/zij moet toezien hoe studenten met zichzelf worstelen?
"Zeker. Als leraar kun je vooral alleen maar wachten tot het inzicht doorbreekt. Dat is misschien een van de pijnlijke kanten van het leraarschap. Je ziet de inspanning die iemand levert en de goede wil die getoond en toch voel je dat het nog niet in de juiste richting zit. Als leraar moet je wachten. Je eigen spontaniteit is hierbij heel belangrijk maar toch is het afwachten. Je zou willen zeggen: kom gewoon hier, dan gééf ik het je. Maar dat kan niet, helaas. Het vraagt daarom ook zo' n grote zelfwerkzaamheid van de student".

O

Ben je bang dat je teveel druk op mensen legt?

Ook in dit nummer staan twee plaatjes van de Os, 5 en 6, op een eigentijdse wijze weergegeven. Voor de histo-rische betekenis en uitleg verwijs ik weer naar het boekje van Nico Tydeman, De Plaatjes van de Os uit 1983.

Leo de Wolf

Haiku-hoek

Voor de eerstkomende nummers een kleine portret-galarij van enkele van Japans meest bekende haiku dichters. Om te beginnen van Basho.

Matsuo Basho (1644 -1694) wordt algemeen tot de allergrootste haiku dichters gerekend. Twintig jaar lang wijdde hij zich aan de studie van de Chinese en Japanse cultuur. Hij leefde van allerlei bijverdiensten. Langzaam aan kreeg hij zelf leerlingen. Hij ontwikkelde in zijn poëzie een eigen zienswijze, los van de geperfectioneerde vertelkunst waarin hij was opgevoed. Hij hief de scheiding op die was gegroeid tussen het volk en de dichtkunst. Haiku werd door zijn invloed een volksdichtkunst. Hij kreeg op de duur vele leerlingen uit het hele land, die hij niet alleen de techniek van de haiku leerde, maar vooral ook de juiste geestesgesteldheid. Op de vele reizen die hij gemaakt heeft, bezocht hij vaak zijn leerlingen. Het is ook tijdens één van deze zwerftochten geweest dat hij op een koude winterdag is overleden. Een gemakkelijk leven heeft hij nooit gezocht en zeker ook niet altijd gehad. Dat valt uit zijn poëzie op te maken:

Vermoeid van bloesems
en van de wereld, mijn wijn is
troebel, mijn rijst zwart

Een kiriblad valt
lustloos - wilt gij niet komen
in mijn eenzaamheid

De wind doorsnijdt mij
bereid van kou te sterven
gaand langs de wegen

Maar hij zou de grote haikumeester niet zijn als niet ook het ijle, het lichte zijn aandacht zou trekken.

Eerste sneeuwvlokjes
het blad van een herfsttijloos
brengt haast onmerkbaar

Over de vlakten
door geen enkel ding bezwaard
jubelt de leeuwerik

Wanneer zou hij met
zijn blad de kant bereiken
dat insekt in slaap?

Haiku wordt wel een wijze van leven genoemd; de bereidheid om het leven te aanvaarden zoals het komt. In een van zijn geschriften schreef Basho: "De mens moet opgaan in het objekt, tot de innerlijke natuur ervan

Programma voorjaar 2000

Een korte inleiding tot boeddhisme en zen-boeddhisme

Donderdag 23 maart t/m 13 april 18.30 - 20.00 uur. Kosten fl. 15,- per avond. Onder leiding van Maurice Knegtel en Nico Tydeman.

Besproken worden: het levensverhaal van de historische Boeddha, de belangrijkste leerstellingen van het boeddhisme en een beknopte geschiedenis van het zen-boeddhisme.

Ochtendzazen

Elke ochtend, 8 - 9.00 uur.

Avondzazen

Dinsdag, 20 - 22.00 uur, t/m 4 juli. Onder leiding van Nico Tydeman.

Zonder begeleiding: vrijdag, 20 - 21.30 uur.

Algemene zendo bijeenkomst

Dinsdag 16 mei, 18.45 - 19.45 uur zazen, 20.00 - 22.00 uur bespreking van het reilen en zeilen van de zendo.

Zomer City-sesshin

Sinds het ontstaan van het zen-boeddhisme in China neemt werk een belangrijke plaats in in de kloostertraining. Naast de zitmeditatie (*zazen*) en het persoonlijk contact met de leraar of lerares, biedt werk een oefening in overgave en een mogelijkheid om het inzicht in ons leven te verdiepen.

In deze lezing sta ik stil bij werk als een vast onderdeel van de formele zentraining. Daarna wil ik de vraag trachten te beantwoorden in welke zin het dagelijks werk voor wie niet in een zenklooster leeft een spirituele oefening zou kunnen zijn.

15 mei: Wie mij aanspreekt

Vriendschap, het samenleven met een partner of relaties met ouders of kinderen bieden een uitstekende mogelijkheid voor spirituele oefening. Wie zich aangesproken weet door de ander laat het andere toe in zijn eigen leven en verliest daarmee deels de greep op zijn eigen bestaan. Dit kan beangstigend zijn, maar ik ken geen grotere

Van 6 t/m 9 juli, 9.30 - 17.30 uur.
Kosten hele sesshin: fl. 175,- (of fl. 50,- per dag). Opgave vooraf noodzakelijk. Onder leiding van Nico Tydeman en Meindert van de Heuvel.

Sesshin in de Tiltenberg

Van 24 t/m 28 mei, onder leiding van Nico Tydeman. Opgave en informatie bij De Tiltenberg, tel. 0252 - 517044.

Lezingen: je dagelijkse leven als spirituele oefening

Maandag 20.00 - 22.00 uur. Kosten: fl. 20,- per avond. Onder leiding van Maurice Knegtel.

Op 10 april begonnen is de cyclus: Je dagelijkse werk als spirituele oefening

vervulling dan deze intieme verbondenheid. In de intimiteit verhoud ik mij tot wat mijn vermogen te boven gaat. Ik kom echter altijd weer terug bij mijzelf.
Vriendschap en samenleven kennen een dynamiek waarin mijn innerlijke houding kan worden gemasseerd. In de eindeloze beweging tussen Ik en wie mij aanspreekt kan de krampachtige greep op mijn leven ontspannen en de hardheid van mijn ideeën worden verzacht.

Na elke lezing volgen twee bijeenkomsten op de maandagavond waarin dieper wordt ingegaan op de in de lezing geïntroduceerde thematiek.

Er zijn géén bijeenkomsten op 28 februari, 24 april en 1 mei.

duidelijk wordt". Hij schreef vanuit het besef dat de wereld een eenheid is waarin niets alleen staat". Of zoals een andere haiku dichter ooit zei: "Haiku moet oprijzen uit het onderwerp; het gevoel van het objekt kan niet worden gerealiseerd door de opmerker, omdat zijn zelf er tussen komt (Senzoshe)".
Waar hebben we dit meer gehoord?

Kom hier en luister
hoe de krekel zit te tsjirpen
in mijn grashutje

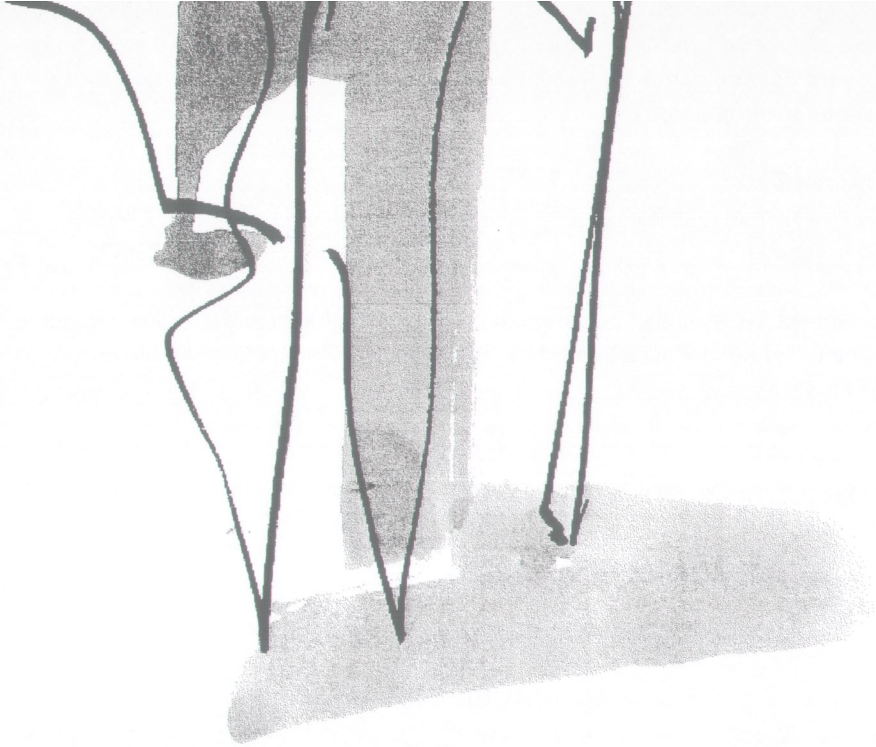
Eeuwige zwerfkraai -
bij mijn eigen oude huisje
staat de pruim in bloei!

Tot slot Basho's meest bekende haiku, een monument van een haiku zou ik willen zeggen, die mij deed denken aan een prachtige uitspraak die onze leraar Nico deed aangaande ons leven: "Hoe duister de bron ook is, zo helder is dit gebeuren".

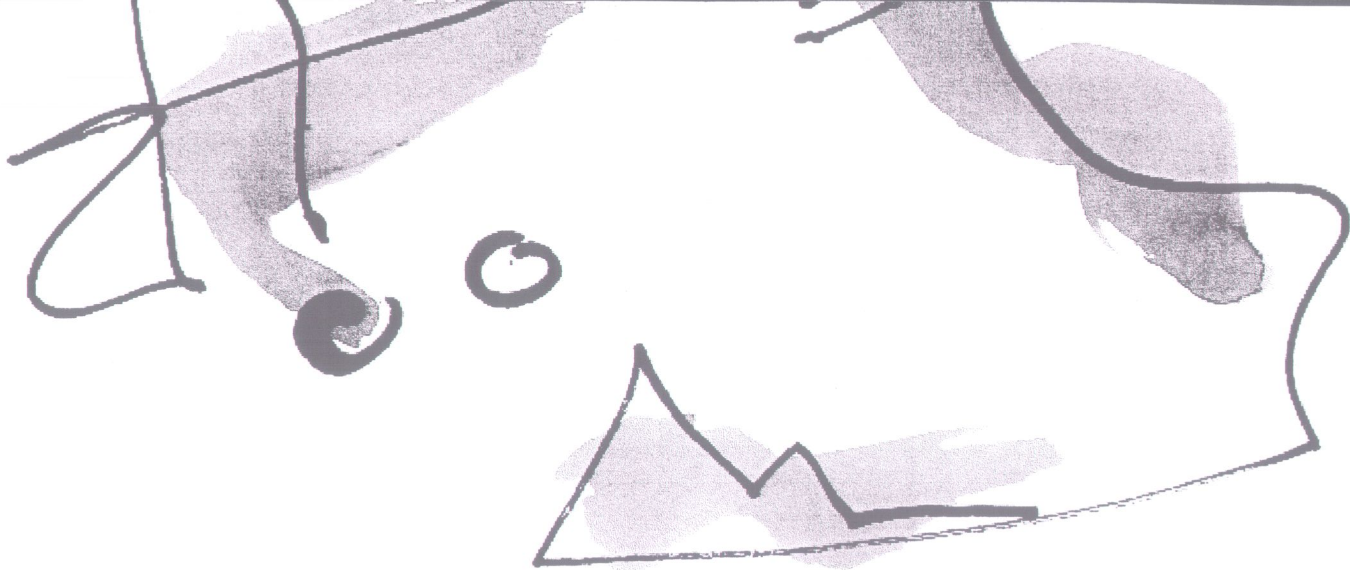
Oh, oude vijver!
een kikker springt van de kant
geluid van water

Henk van der Geest

Bronnen:
J. van Tooren, Haiku een jonge maan. Uitgeverij Meulenhoff
Basho, Reisverslag van een verweerd skelet; vertaling Robert Hartsema. Uitgeverij Meander
Basho, Geluid van water, haiku; vertaling H. Kerlen. Uitgeverij Kairos

ga tot het eind en verder
houd het touw stevig vast.

los in mijn bol –
niets weerhoudt me
mijn weg te gaan.

leven te leiden, daar niet van weg hoeft te vluchten. Dat gezichtspunt leeft ook wel binnen de zendo maar er is toch ook nog zoiets van: eigenlijk is een kloosterleven toch beter. Mijn reactie is dan: Ga dan naar een klooster. Doe je dat niet, kijk dan waar je staat. Het is een heel respectabel zen-principe dat zegt 'waar je staat daar is de weg' ".

Denk je niet wel eens: wat heb ik toch gek werk? Wat probeer ik mensen eigenlijk bij te brengen?

"Ja, die gedachte overvalt me soms. Vanuit een bepaald perspectief mag het werk dat ik doe inderdaad gek lijken. Wat we beoefenen is ook moeilijk uit te leggen, bij zen gaat het erom hoe lang het duurt voordat het kwartje valt. Maar het is de moeite waard. Ik durf het wat meer te

boven, ik heb dat zelf veel gehad vroeger. Ik groei zelf toch het beste, als ik vanuit een meer stimulerende dan vanuit een wat dwingende rol of negatieve benadering werk. Er zijn Zen-centra waar mensen uitgescholden worden. Dat wil ik niet, ik zie er ook niets in. Ik ben voor de zachte benadering. Iemand zei me eens: ik vind jou zo moeilijk omdat je niets aangeeft. Roshi zegt me wat ik wel en niet moet doen en jij zegt: kijk maar wat je doet, dat is veel moeilijker. Dat klopt, ik leg het graag bij de ander neer".

Denk jij dat zenleraren ooit met pensioen kunnen?

"Ja, waarom niet (lach). Maar ik heb zelf zo iets van als ik gezond en fris blijf, kan ik nog een hele tijd door".

Ben Claessens

zentraining noemen, is slechts een manier om tot inzicht te komen met betrekking tot leven en dood. Maar hoe inzicht tot stand komt, is even mysterieus als het leven in zichzelf is. Het meest belangrijke is dat een persoon deze beoefening wil. Ik zelf kan zonder die inzet niets doen. Ik kan het ook niet afdwingen."

O

Hoe zit het met de didactiek en pedagogiek in de zendo? Of is zentraining vooral afhankelijk van intuïtie, inspiratie?

"Ik vind didactiek en pedagogiek zeker belangrijk. We moeten kijken naar hoe er les gegeven moet worden, dat moet pedagogisch verantwoord zijn. Dat aspect is in de zentraditie nauwelijks aan de orde. Toch is het meest belangrijke dat het onderricht gebaseerd is op mijn eigen leven, dat ik les geef met mijn leven. Dat is voor

zeg ik 'nee' omwille van de ... kan ook, en dat is het moeilijke, dat ik het zeg omwille van de degene of degenen die het voorstel doen of een wens hebben. Een van de dingen waarmee je in zen te maken krijgt, is de beoefening om je eigen mening, je eigen inzicht opzij te zetten. En dat in alle vertrouwen te accepteren. De manier waarop de zendo - organisatie werkt is als het ware óók onderdeel van de zentraining. En dat is dan weer net wat anders dan 'is er een meerderheid voor een bepaald voorstel'."

Wat vind je van de wijze waarop het met de zendo en de sangha gaat?

"Het gaat heel goed. Ik bespeur een grote betrokkenheid bij de mensen, er wordt goed voor de zendo gezorgd door de mensen die werkzaamheden op zich hebben genomen. Wat ik in de daisan merk, is dat de zentraining iets is dat niet alleen tot de

schepselen en
verschijnselen.
Wat is toch die eenzaamheid
die in mij huist?
Zelfs het bewust zijn van een gezamenlijk lot is een deelzaamheid die nooit genoeg lijkt te zijn en deze eenzaamheid niet kan oplossen.
Toch vind ik troost bij de ander, wanneer ik mezelf kan verliezen en deel wordt van het geheel. Wederzijdse afhankelijkheid en solidariteit doen me dan realiseren dat alles zo vanzelfsprekend en bijzonder is, op hetzelfde moment, waardoor geen enkele ruimte voor onderscheid rest;
Ik ben de sangha.
Ik ben de eenzaamheid.

Ella Gallis

San-ghadachten

Laten gedachten zich in woorden vangen?
Als woorden tekort schieten of gedachten botsen,
veroorzaken zij dan een ongeluk?

Van wie zijn de woorden nadat ze hebben
geklonken?
Van mij, omdat ik jouw gedachten kan raden?

En waar blijven woorden en gedachten
nadat ze zijn uitgedrukt.

Gedragen door de wind?
Vrij van jou en mij.

Corrie Koppedraijer

ten kijk, beloven we zoiets als 'een overgave aan de Sangha, een toevlucht vinden in de Sangha'.
"Dat is voor mij erg moeilijk, ik denk dat dat met 'aangebranden peren' uit het verleden te maken heeft."

Geldt dat niet voor ons allemaal en zitten we niet allemaal de kat uit de boom te kijken, want ik herken wel de schraalte van de Sangha die jij daarstraks beschreef.
"Zou dat zo zijn? Misschien moeten we er daarom eens wat meer over praten."

Onze houding is super-serieus, met ernstige gezichten betreden we de Zendo en we moeten vooral ernstig zitten. Die houding is voor mij soms ongenaakbaar. Ik doe zelf ook zo hoor en ik word, denk ik, daardoor ook een beetje onbenaderbaar voor een ander.
"De Sangha is niet echt uitnodigend naar elkaar toe om je heel gewoon te den. En op zich is dat laatste al een hele toewijding, een zorg naar elkaar toe.
Ik ben nu een poos niet meer op de dinsdagavond geweest. Ik mis bepaalde mensen, maar voor de rest merk ik niet zoveel. Toch weet ik, dat ik terug zal komen, daarvoor is de Sangha een te mooie juweel en word ik er te veel door geraakt. Ook al zou ik er nooit meer komen, er is iets dat blijft, omdat het niet gebonden is. Over alle hobbels en knobbels heen, is er de saamhorigheid.
Dat is een mysterie. Het blijft, omdat het geen vorm kent en geen woorden. De Sangha is misschien het mysterie van het leven zelf: O Sangha, o wonderbaarlijk iets."

Corrie Koppedraijer

O

daarmee bedoel ik niet zoiets als alleenzijn, maar echt de fundamentele eenzaamheid die des mens is. En dat waardeer ik enorm, sterker nog ik zou me niet willen binden aan een gemeenschap waarin dat respect niet aanwezig is. Anderzijds, en dat is de gespletenheid, verlang ik af en toe tot in het diepst van mijn wezen naar contact met mensen dat op de een of andere manier die eenzaamheid kan verzachten."

O

Verlang je van de Sangha dan een soort zorg voor elkaar?

"Ja, maar mijn verlangen gaat daarin heel ver. Ik kan het centrum binnenkomen of in het theehuis zitten met een gevoel van: "Zie je me en zie je wel hoe het me vergaat? En zou het ook nog kunnen gebeuren dat je me daarin een beetje helpt"? Het is soms een snakken naar er voelbaar en tastbaar bij horen. En eigenlijk wordt door de Sangha aan

tegreren in ons dagelijks leven, ons werk, relaties, etc. De Sangha is natuurlijk een prachtig oefenterrein om elkaar werkelijk te ontmoeten of in te gaan op dat wat ze verlangt. Zie je de Sangha in die zin ook als een soort voorportaal van de maatschappij?

Vanuit mijn tegenstrijdige behoeften hou ik meerdere slagen om de arm. Toch vind ik het goed om te bekijken of de Sangha, in ieder geval door mij, ook niet op een andere manier beleefd kan worden. Uiteraard vanuit het zitten, dat blijft de basis van onze praktijk. Misschien kunnen we een vervolg vinden naar elkaar toe, vanuit dat zitten. Zonder dat het bemoeizucht betekent. De Sangha zou zonder meer een actieve oefenplek kunnen zijn om te onderzoeken in hoeverre je naar elkaar kunt bijdragen tot het leiden van een bevrijd bestaan.

O

leden vragen wat meer bij te dragen aan de komende nummers. Overpeinzingen, ervaringen, een tekening of iets waar je zelf niet direct een naam voor hebt, toon het ons en de Sangha. We zouden het jammer vinden als Zensor op hobbyisme gaat lijken, terwijl het dat overigens voor ons niet is. Het thema voor het volgende nummer is *Zen en gezin*. Wordt er in gezinnen geZend? Ben je een andere vader of moeder doordat je Zen beoefend? Hoe is je gezin een praktijk voor Zen-beoefening? Misschien is het leuk om met je kinderen over Zen te praten en daarvan verslag te doen in de komende Zensor. Zie maar....
Wat dit nummer betreft, hoop ik dat het je iets geeft.

Leo de Wolf

het giro-nummer van het Kanzeon Zen Centrum Amsterdam, gironummer 29 29 355 onder vermelding van: Vriend(in) van de Zensor.

Hartelijk dank!

Zensor

is het mededelingenblad van het Kanzeon Zencentrum Amsterdam en een open forum voor de Sanga-leden

Redactie
Ben Claessens
Henk van der Geest
Ilse de Koeijer
Corrie Koppedraijer
Leo de wolf

Opmaak
Jules van der Waals

Redactie-adres
Rapenburgerplein 5
1011 VA Amsterdam
tel. 020 - 624 83 12
fax. 020 - 421 38 85
e-mail kopa@xs4all.nl

Kopij
zo mogelijk op diskette aanleveren bij een van de redactieleden of in de kopijdoos in de zendo. Het kan ook worden toegezonden naar het redactie- of e-mailadres.

ze

Blad Lotusvijver
Ieplaan 21
2565 LC DENHAAG

